Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

**Lausunto**

6.10.2026

EU/111/2026
EU/111/2026-TEM-24

Eduskunta
Talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

# Asiantuntijalausunto 8.10.2026

**E-kirje E 45/2026 vp Komission ehdotus uusiksi pelastamis- ja rakenneuudistustukisuuntaviivoiksi**

Euroopan unionin valtiontukisääntelyn perusperiaatteisiin kuuluu luova tuho. Tehottomien ja kilpailukyvyttömien yritysten tulisi poistua markkinoilta, jolloin tuotannontekijät kuten työvoima ja pääoma kohdentuvat tehokkaasti kilpailukykyisempiin yrityksiin ja toimialoihin. Yhteiskunta ja unionin sisämarkkinat hyötyvät tästä taloudellisen tehokkuuden ja kehityksen muodossa, vaikka markkinoilta poistuva yritys, sen omistajat ja työntekijät voivat kärsiä. Markkinoilta poistuvan yrityksen tukemista pidetään erityisen haitallisena kilpailulle ja kilpailukyvyn kehitykselle. Tuho on luovaa, koska markkinoilta poistuvan yrityksen tuotantopanokset voivat kohdentua muuhun toimintaan ja näin luoda uutta, kilpailukykyistä taloudellista toimintaa markkinoilta poistuvan kilpailukyvyttömän yrityksen tilalle.

Euroopan unionin valtiontukisääntöjen pelastamis- ja rakenneuudistustukea koskevat suuntaviivat (Suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen (2014/C 249/01)) ilmentävät tätä luovan tuhon teoriaa. Suuntaviivoissa määritelty ”vaikeuksissa oleva” yritys on vaarassa poistua markkinoilta heikon taloustilanteensa vuoksi, eikä lähtökohtaisesti voi saada valtiontukea. Vastaava ”vaikeuksissa olevan” yrityksen määritelmä sisältyy yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen ((EU) 651/2014).

Poikkeuksellisissa tilanteissa jäsenvaltio voi kuitenkin osoittaa, että tietyt markkinoilta poistumisen negatiiviset ulkoisvaikutukset puoltavat yrityksen pelastamista lyhyellä aikavälillä. Pelkkä työpaikkojen säilyttäminen ei riitä, vaan jäsenvaltion on osoitettava esimerkiksi laajan ja äkillisen muutoksen aiheuttamia sosiaalisia haittoja tai markkinapuutteita, joihin puututaan hallitummalla alasajolla tai rakenneuudistuksella. Pelastamistuen aikana jäsenvaltio voi osoittaa, että julkisin varoin tuettu rakenneuudistus tekisi yrityksestä tai sen osasta elinkelpoisen. Siinä tapauksessa myös rakenneuudistusta voidaan tukea. Yritys voi saada pelastamis- tai rakenneuudistustukea vain kerran kymmenessä vuodessa.

Suuntaviivoja sovelletaan verraten harvoin pelastamis- tai rakenneuudistustuen myöntämiseen. Komissio on soveltanut vuodesta 2014 voimassa olevia suuntaviivoja vain 43 päätöksessä, kun vastaavalla ajanjaksolla päätöksiä on kaikkiaan yhteensä yli 6000. Komission pelastamis- ja rakenneuudistustukia koskevissa päätöksissä korostuvat yksittäiset yritykset tietyillä vaikeuksiin ajautuneilla aloilla, erityisesti lentoliikennealalla, sekä komission antamat pienten ja


| Postiosoite<br>Postadress<br>Postal Address | Käyntiosoite<br>Besöksadress<br>Office | Puhelin<br>Telefon<br>Telephone | Faksi<br>Fax<br>Fax | s-posti, internet<br>e-post, internet<br>e-mail, internet |
|---|---|---|---|---|
| Työ- ja elinkeinoministeriö<br><br>PL 32<br>00023 Valtioneuvosto | <br><br>Aleksanterinkatu 4<br>Helsinki | <br><br>0295 16001<br>+358 295 16001 | | <br><br>kirjaamo.tem@gov.fi<br>www.tem.fi |

keskisuurten yritysten tukiohjelmia koskevat päätökset. Suomessa on ollut voimassa Finnveran pienten ja keskisuurten yritysten pelastamis- ja rakenneuudistus -tukiohjelma, mutta sitä ei ole sovellettu moneen vuoteen. Yksittäistä, komissiolle ilmoitettavaa tukea ei Suomessa ole myönnetty koskaan vuoden 2014 suuntaviivojen perustella.

Vaikeuksissa olevia yrityksiä on kuitenkin rahoitettu muilla perustein. Koronan ja Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamien kriisien johdosta vaikeuksissa olevia yrityksiä on voitu tukea erilaisten kriisisääntöjen nojalla, ja näitä on myös sovellettu Suomessa. Lisäksi julkinen omistaja voi osoittaa toimivansa markkinaehtoisesti silloin, jos se rahoittaa omistamaansa yritystä samoin ehdoin kuin vastaava yksityinen sijoittaja olisi rahoittanut omaansa. Kokonaisuutena katsoen periaate markkinoille poistumisesta on joustanut merkittävien kriisien yhteydessä, mutta talousteorian perusperiaatteista ei ole luovuttu eikä kriiseissä ole kajottu itse pelastamis- ja rakenneuudistustukisuuntaviivoihin tai sen määritelmiin.

Suuntaviivat rajoittavat muiden kuin pelastamis- ja rakenneuudistustukien myöntämistä. Vaikeuksissa olevalle yritykselle ei yleensä voi myöntää muita valtiontukia. Komission ehdotus uusiksi pelastamis- ja rakenneuudistustukisuuntaviivoiksi säilyttää perusperiaatteet ennallaan. Vaikeuksissa olevalle yritykselle ei pääsääntöisesti voi myöntää valtiontukea, ellei tuki ole hyväksyttyä pelastamis- tai rakenneuudistustukea. Yritys on vaikeuksissa, jos se on menettänyt omaa pääomaansa tietyn osuuden, jos se on maksukyvytön siten, että se voitaisiin hakemuksesta asettaa konkurssiin, tai jos suuryritys on ylivelkaantunut eikä sen käyttökate riitä kattamaan lainanhoitokuluja. Tuen myöntäminen tällaiselle yritykselle voisi hidastaa talouden tarpeellisia uudistuksia eikä se välttämättä saavuttaisi tuen tavoitteita, jos yritys poistuu markkinoilta ennen hankkeen valmistumista.

Nykyiset suuntaviivat viittaavat yrityksen ”omien varojen” menettämiseen, jonka seurauksena jäsenvaltiot ovat voineet kohdella yrityksiä eriarvoisesti riippuen siitä, miten näitä ”omia varoja” käsitellään kansallisessa sääntelyssä. Komissio ehdottaa, että suuntaviivoissa siirryttäisiin viittaamaan ”omaan pääomaan” ja tilinpäätösstandardeihin, jotka ovat vertailukelpoisempia. Tätä Suomi on ajanut aktiivisesti. Komission ehdottamaa tekstiä voidaan pitää merkittävänä parannuksena nykytilaan.

Kaikki pääomaansa menettäneet yritykset eivät ole vaarassa poistua markkinoilta. Nuorten startup-yritysten rahoitussykli edellyttää tavanomaisesti useita pääomituksia yrityksen kehitysvaiheessa. Niiden myötä yrityksen arvostus määritellään uudelleen, mutta yritys jatkaa toimintaansa uuden pääoman turvin. Tällaista yritystä pidettäisiin nykyisten suuntaviivojen nojalla vaikeuksissa olevana yrityksenä, kun se on menettänyt riittävästi omia varojaan, ja se ei voisi saada tässä rahoitussyklin vaiheessa esimerkiksi tutkimus- tai kehitystukia. Suomi on pitkään pitänyt tätä epätarkoituksenmukaisena. Komission ehdottama perustamista seuraava viiden vuoden jakso, jolloin tällainen yritys ei määritelmällisesti olisi ”vaikeuksissa”, on kannatettava mutta riittämätön. Olemme pyrkineet saamaan komissiolta pidempää, kymmenen ensimmäisen vuoden kattavaa poikkeusta.

Nykyisten suuntaviivojen mukaan tuella tavoitellaan sellaisten sosiaalisten vaikeuksien tai markkinoiden toimintapuutteiden vähentämistä, joita yrityksen markkinoilta poistumisella olisi. Suuntaviivoissa tunnistetaan myös järjestelmän kannalta tärkeän yrityksen merkitys. Heinäkuun 2026 luonnosehdotuksessa komissio ehdottaa uutta tekstiä, jonka mukaan perusteluna voisi toimia se, että markkinoilta poistuminen uhkaa unionin taloudellista turvallisuutta tai uhkaa Unionin resilienssiä siten, että unionista tulee täysin riippuvainen maahantuonnista tiettyjen kriittisten tavaroiden tai palvelujen osalta. Voidaan pitää myönteisenä, että EU-tason huoltovarmuuden näkökulmasta strategisesti tärkeitä yrityksiä voitaisiin tietyissä tapauksissa tukea myös silloin, jos niiden poistuminen markkinoilta johtaisi huoltovarmuuden kannalta aidosti kriittisten tavaroiden tai palveluiden saatavuuden huoltovarmuuden heikentymiseen. Viimeisen unionin alueella sijaitsevan tuottajan tukeminen voisi olla perusteltua, jos tuote tai palvelu on aidosti kriittinen ja strategisesti merkittävä. Tämä ei saisi kuitenkaan johtaa tilanteeseen, jossa mitä tahansa tuotantoa pidettäisiin strategisesti tärkeänä siksi, että korvaavaa tuotantoa ei vielä ole syntynyt unionin alueelle. Huoltovarmuusriskin määrittelyn tulisi olla linjassa EU-tason yhteisen kokonaisvaltaisen uhka- ja riskiarvion kanssa. Pelkkä viittaus unionin taloudelliseen turvallisuuteen tai tuonnin lisääntymiseen ei saisi riittää perusteluksi hidastaa markkinoiden uudistumista. Taloudellisen turvallisuuden määritelmän puuttuessa on epäselvää, tuleeko sitä soveltaessa komissio tosiasiassa säilyttäneeksi sellaisia yrityksiä, joiden poistuminen markkinoilta olisi unionin talouden kehitykselle tärkeää.

Komissio ehdottaa myös terästeollisuuden tukikelpoisuutta uusissa suuntaviivoissa. Aiemmin vaikeuksissa oleva teräsalan yritys ei ole voinut saada pelastamis- ja rakenneuudistustukea, sillä alaa katsottiin vaivaavan ylikapasiteettiongelma sekä globaalisti että sisämarkkinoilla. Nyt komissio perustelee vaikeuksissa olevien teräsyritysten tukemista strategisista syistä sekä

katsoo, että kapasiteettiongelma olisi myös osittain poistunut. Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole tietoa, että terästeollisuuden tilanne olisi muuttunut niin merkittävästi, että vaikeuksissa olevia teräsalan yrityksiä tulisi voida tukea.

Yllä mainittujen merkittävimpien muutosehdotusten lisäksi komissio ehdottaa tekstiin tarkennuksia mm. yrityksen ja tuensaajan määritelmien osalta, ympäristövaikutusten yksilöimistä osana tuella tavoiteltavaa yleistä etua, rakenneuudistussuunitelman esittämisen määräajan yhdenmukaistamista ilmoitettujen ja sääntöjenvastaisten tukien välillä, uutta laajaa taakanjakoa koskevaa tarkennusta, jossa aiempaa tarkemmin määriteltäisiin omistajien ja velkojien rooleja kertyneiden tappioiden kantamisessa, sekä tukien julkaisuvelvoitteen sekä arviointivelvoitteiden laajennuksia. Taakanjakoa, julkaisemista sekä arviointivelvoitteita koskevat säännöt edistävät osaltaan suuntaviivojen tavoitetta kohdentaa tuki vain niille vaikeuksissa oleville yrityksille, joiden pelastaminen on perusteltua talouden uudistumista painavammalla yleisellä edulla ja korostaa julkisen rahoituksen viimesijaista luonnetta, jotta tuki ei pahentaisi moraalikatoa. Muilta osin ehdotuksia voidaan pitää hyödyllisinä tarkennuksina, jotka eivät olennaisesti muuta tukisääntöjen perusperiaatteita.

Johtava asiantuntija Samuli Miettinen p. 0295 047 364

Liitteet

Jakelu Eduskunnan talousvaliokunta

Tiedoksi